

NAWRÓCENIE PAWŁA

STUDIUM BIEŻĄCEGO TYGODNIA: Dz 26,9-11; Pwt 21,23; Dz 9,1-20; 1 Kor 9,1; Ga 1,1; Dz 9,21-30.

TEKST PAMIĘCIOWY: „Idź, albowiem mąż ten jest moim narzędziem wybranym, aby zaniósł imię moje przed pogan i królów, i synów Izraela” (Dz 9,15).

Nawrócenie Saula z Tarsu (który stał się apostołem Pawłem) było jednym z najbardziej przełomowych wydarzeń w historii Kościoła apostołskiego. Jednak znaczenie tej postaci wykracza daleko poza nawrócenie, jako że Paweł z pewnością nie był jedynym wrogiem Kościoła zmienionym przez Boga w prawdziwego chrześcijanina. Chodzi raczej o to, czego Paweł dokonał dla dzieła ewangelii. Paweł był nieprzejednanym wrogiem pierwszych chrześcijan i wyrządził Kościołowi nieopisane szkody, choć zapewne znikome w porównaniu z tymi, które jeszcze mógłby wyrządzić. Został wyznaczony i upoważniony przez żydowskie władze, by zniszczyć Kościół. Jednak w drodze do Damasku odpowiedział na Boże powołanie i został jednym z największych apostołów. „Z najzacieklejszego i najaktywniejszego prześladowcy Kościoła zmienił się w najzdolniejszego obrońcę i najskuteczniejszego zwiastuna ewangelii”¹.

Poprzednie postęпки Pawła jako prześladowcy Kościoła napełniały go głębokim poczuciem własnej niegodności, dzięki któremu z jeszcze większą wdzięcznością podkreślał, że łaska Boża okazana mu nie była daremna. Wraz z nawróceniem Pawła rozpoczął się nowy rozdział w dziejach chrześcijaństwa.

¹ Ellen G. White, *Sketches from the Life of Paul*, Waszyngton 1974, s. 9.

Saul z Tarsu był zhellenizowanym Żydem. Urodził się w Tarsie, stolicy Cylicji (zob. Dz 21,39). Jednak w pewnym stopniu odbiegał od hellenistycznego stereotypu, jako że wychował się w Jerozolimie i uczył się u Gamaliela (zob. Dz 22,3), najbardziej wpływowego faryzejskiego nauczyciela w tamtych czasach. Jako faryzeusz Paweł był rygorystycznym zwolennikiem judaizmu, a jego gorliwość nosiła znamiona fanatyzmu (zob. Ga 1,14). Dlatego przyczynił się do uśmiercenia Szczepana i stanął na czele jego prześladowców.

Przeczytaj Dz 26,9-11. Jak Paweł opisał swoje działania przeciwko Kościołowi?

W innym miejscu Paweł mówi, że ewangelia jest zgorszeniem dla Żydów (zob. 1 Kor 1,23). Poza tym, że Jezus nie pasował do tradycyjnych żydowskich oczekiwań dotyczących Mesjasza jako Króla, nie mogli oni żadną miarą przyjąć twierdzenia, że Ten, który umarł na krzyżu, jest Bożym Mesjaszem, jako że *Pismo Święte* mówi, że każdy, kto został skazany na śmierć przez powieszenie na drzewie, „jest przeklęty przez Boga” (Pwt 21,23). Dla Żydów cała mowa o ukrzyżowanym Mesjaszu była groteskową sprzecznością — najwyraźniejszym dowodem, że twierdzenia chrześcijan o ich Jezusie są niezgodne z prawdą.

W Dz 9,1-2 Saul z Tarsu jest ukazany jako działający przeciwko wyznawcom Jezusa. Damaszek był wówczas ważnym miastem odległym o około 217 kilometrów na północ od Jerozolimy. Mieszkała tam dość liczna społeczność żydowska. Żydzi mieszkający poza Judeą byli zorganizowani w swego rodzaju sieć z centralą w Jerozolimie (na czele z Sanhedrynem) oraz synagogami funkcjonującymi jako ośrodki wsparcia dla lokalnych społeczności. Sanhedryn utrzymywał stałą łączność z takimi społecznościami przy pomocy listów dostarczanych przez *posłańców* — *szeliach* (hebr. *shalach* — *posłać*). *Szeliach* był oficjalnym wysłannikiem wyznaczonym przez Sanhedryn do pełnienia określonych funkcji religijnych.

Gdy Saul poprosił arcykapłana, przewodniczącego Sanhedrynu, o listy do synagóg w Damaszku, stał się *szeliach* posiadającym uprawnienia do aresztowania każdego wyznawcy Jezusa i przyprowadzenia go do Jerozolimy (por. Dz 26,12). W języku greckim odpowiednikiem słowa *szeliach* jest słowo *apostolos*, od którego pochodzi polskie słowo *apostoł*. Zatem zanim Saul stał się Pawłem, apostołem Jezusa Chrystusa, był apostołem Sanhedrynu.

Kiedy ostatnio zdarzyło ci się przejawiać gorliwość w jakiejś sprawie (lub być jej nieprzejednanym przeciwnikiem), a potem zmienić do niej nastawienie? Czego powinieneś się nauczyć z tego doświadczenia?

Przeczytaj Dz 9,3-9. Co się stało, gdy Saul zbliżał się do Damaszku? Co znaczą słowa Jezusa zapisane w Dz 9,5 (zob. także Dz 26,14)?

Gdy Saul i jego towarzysze zbliżali się do Damaszku, stało się coś, czego się nie spodziewali. Około południa ujrzeni niezwykle jasne światło na niebie i usłyszeli głos. Nie była to wizja w prorockim sensie, lecz objawienie się Boga skierowane tylko do Saula. Jego towarzysze widzieli światło, ale tylko Saul został oślepiiony. Słyszeli też głos, ale tylko Paweł go zrozumiał. Światło to pochodziło od boskiej chwały zmartwychwstałego Jezusa, który osobiście ukazał się Saulowi w tamtej chwili (zob. Dz 22,14). W innym miejscu Paweł napisał, że widział Jezusa, co zrównuje go z dwunastoma apostołami jako świadka Chrystusowego zmartwychwstania i daje mu apostołski autorytet (zob. 1 Kor 9,1; 15,8).

Słowa, które Saul usłyszał od Jezusa, poraziły go silniej niż boska światłość. Do tej pory był absolutnie pewny, że atakując wyznawców Jezusa z Nazaretu, czyni wolę Bożą i oczyszcza judaizm z niebezpiecznej i straszliwej herezji. Jednak ku swemu przerażeniu dowiedział się nie tylko, że Jezus żyje, ale także tego, iż zadając cierpienia Jego wyznawcom, atakuje Jego samego.

Zwracając się do Saula, Jezus posłużył się powiedzeniem prawdopodobnie greckiego pochodzenia, ale dobrze znanym Saulowi:

— „Trudno ci przeciw ościeniowi wierzgać” (Dz 26,14).

Wół wprzęgnięty w jarzmo i usiłujący wierzgać przeciw ostremu kijowi służącemu do jego poganiania mógłby się jedynie narazić na zranienie i większy ból.

To powiedzenie może wskazywać na zmagania toczące się w umyśle Pawła przedstawione w *Biblii* jako przejaw działania Ducha Świętego (zob. J 16,8-11), a sięgające wydarzeń związanych z aresztowaniem i zamordowaniem Szczepana.

„Saul odegrał istotną rolę w procesie i egzekucji Szczepana, a uderzające dowody Bożej przychylności wobec męczennika doprowadziły go do zwątpienia w słusność walki przeciwko naśladowcom Jezusa. W jego umyśle zapanało niezwykle wzburzenie. W swoich wewnętrznych zmaganiach zwrócił się o pomoc do tych, których mądrości i osądowi ufał bezgranicznie. Argumenty kapłanów i przywódców przekonały go jednak, że Szczepan był bluźniercą, zaś Chrystus, którego głosił Jego zamęczony uczeń, był samozwańcem, a piastujący wysokie urzędy nie mogą się mylić”¹.

Dlaczego nie jest mądrze lekceważyć głosu własnego sumienia?

¹ Ellen G. White, *Działalność apostołów*, Warszawa 2007, wyd. IV, s. 63.

Gdy Saul zdał sobie sprawę z tego, że rozmawia z samym Jezusem, zadał pytanie, które dało Zbawicielowi okazję, jakiej oczekiwał Saul:

— „Co mam czynić, Panie?” (Dz 22,210).

Pytanie to wskazuje skruchę z powodu dotychczasowego postępowania, ale, co ważniejsze, wyraża bezwarunkową gotowość podporządkowania się kierownictwu Jezusa. Zaprowadzony do Damaszku Saul miał czekać tam na dalsze instrukcje.

W Dz 9,10-19 ukazano, jak Pan działał, by przygotować Saula z Tarsu do jego nowego życia jako apostoła Pawła. W wizji Jezus polecił Ananiaszowi udać się do Pawła i włożyć na niego ręce, aby przywrócić mu wzrok. Ananiasz wiedział, kim jest Saul i jak wielu chrześcijan ucierpiało, a nawet straciło życie przez niego. Wiedział także to, po co Saul przybył do Damaszku, a więc z pewnością nie chciał się stać tam jego pierwszą ofiarą. Jego wahanie było zrozumiałe.

Jednak Ananiasz nie wiedział, że Saul właśnie spotkał się z Jezusem i zmienił się bezpowrotnie. Nie wiedział, że Saul już nie służy Sanhedrynowi, ale — ku zdumieniu wszystkich — został powołany przez Jezusa do pracy w Jego dziele, co oznaczało, że Saul nie jest już apostołem Sanhedrynu, ale wybranym narzędziem głoszenia ewangelii zarówno Żydom, jak i poganom.

Przeczytaj Ga 1,11-12. Co Paweł mówił na temat swojej apostołskiej służby?

W *Liście do Galatów* Paweł stwierdza, że otrzymał przesłanie i apostołstwo wprost od Jezusa Chrystusa, a nie pośrednio od ludzi. Nie przeczy to roli spełnionej przez Ananiasza w powołaniu Pawła. Odwiedzając go, Ananiasz tylko potwierdził powołanie od samego Jezusa otrzymane przez Pawła na drodze do Damaszku.

Zmiana, jaka zaszła w Pawle, była tak radykalna, że żadna ludzka przyczyna nie mogłaby jej spowodować. Jedynie boska interwencja może wyjaśnić to, jak skrajnie obsesyjny przeciwnik Jezusa nagle mógł przyjąć Go jako Zbawiciela i Pana, porzucić wszystko — swoje przekonania, sławę i karierę — i stać się Jego najbardziej poświęconym i najskuteczniejszym apostołem.

W jaki sposób nawrócenie Saula ilustruje działanie cudownej łaski Bożej? Czego możesz się nauczyć z jego historii o tym, jak powinieneś myśleć o tych, co do których wątpisz, iż kiedykolwiek mogliby przyjąć prawdziwą wiarę?

Wydaje się, iż w Dz 9,19-25 znajduje się sugestia, że po swoim nawróceniu Paweł pozostał w Damaszku przez jakiś czas, zanim wrócił do Jerozolimy (zob. Dz 9,26). Jednak w Ga 1,17 Paweł dodaje, że zanim udał się do Jerozolimy, wyruszył do Arabii, gdzie najwyraźniej mieszkał samotnie przez jakiś czas. „Tutaj, w samotności na pustkowiu, Paweł miał dość czasu na spokojne studiowanie i rozmyślanie”¹.

Przeczytaj Dz 9,20-25. Jak Łukasz opisał działalność Pawła w Damaszku? Jak została ona przyjęta?

Początkowym celem Saula, gdy opuszczał Jerozolimę z listami polecającymi od arcykapłana, było wykrycie i aresztowanie wyznawców Jezusa, którzy mogli ukrywać się w synagogach w Damaszku (zob. Dz 9,2). Po powrocie jednak z Arabii Paweł udał się do tych synagog, ale nie po to, by aresztować wyznawców Jezusa, a raczej powiększać ich liczbę — nie po to, by znieważać Jezusa jako rzekomego samozwańca, ale przedstawiać Go jako Mesjasza Izraela. Co musiało się dziać w głowach tych, którzy słyszeli o nim jako jednym z najstraszniejszych prześladowców, a teraz słuchali go wydającego świadectwo o Jezusie? Co mogli czynić, jeśli nie zdumiewać się na tym, kim stał się Saul z Tarsu i co obecnie czynił dla Kościoła? (Z pewnością nie zdawali sobie sprawy z tego, jak doniosłą rolę w dziejach Kościoła odegra apostoł Paweł!)

Nie mogąc sprostać argumentom Pawła, niektórzy jego przeciwnicy uknu-li spisek na jego życie. Opowiadanie Pawła o tym (zob. 2 Kor 11,32-33) sugeruje, że jego przeciwnicy donieśli na niego miejscowym władzom, aby dopiąć swego celu. Jednak z pomocą chrześcijan Paweł zdołał uciec opuszczony nocą w koszu na linie przez okienko w murze miejskim.

Paweł od początku wiedział, że czekają go trudne wyzwania (zob. Dz 9,16). Opozycja, prześladowanie i liczne cierpienia miały być nieodłącznym elementem jego służby, ale nic nie mogło załamać jego wiary ani poczucia obowiązku, mimo trudności i ciężkich przeżyć, jakie czekały go na każdym kroku w nowym życiu w Chrystusie (zob. 2 Kor 4,8-9).

Pomimo zmagañ i wrogiej opozycji Paweł nie poddawał się. Jak możemy się nauczyć czynić to samo w sprawach wiary — to znaczy, jak możemy wytrwać pomimo zniechęcenia oraz sprzeciwu okazywanego przez innych?

¹ Ellen G. White, *Działalność apostołów*, Warszawa 2007, wyd. IV, s. 70.

Po ucieczce z Damaszku Paweł skierował się do Jerozolimy po raz pierwszy od czasu, gdy opuścił to miasto jako prześladowca wyznawców Jezusa. Minęły trzy lata od jego nawrócenia (zob. Ga 1,18). Nie był to łatwy powrót, jako że borykał się z problemami zarówno na zewnątrz Kościoła, jak i w samym Kościele.

Przeczytaj Dz 9,26-30. Co spotkało Pawła po powrocie do Jerozolimy?

W Jerozolimie Paweł starał się przyłączyć do apostołów. Choć w tym czasie był chrześcijaninem od trzech lat, wieść o jego nawróceniu wydawała się tak niewiarygodna, że apostołowie, podobnie jak wcześniej Ananiasz, odnosili się do niego bardzo nieufnie. Obawiali się, że zachowanie Pawła może być częścią uknutego spisku. Dopiero Barnaba, Lewita z Cypru (zob. Dz 4,36-37), a zatem zhellenizowany Żyd, przełamał opór apostołów wobec Pawła. Gdy uświadomili oni sobie, że zmiana, jaka zaszła w życiu Pawła, jest autentyczna, poruszyło ich to, czego Bóg dokonał z tym zatwardziałym prześladowcą Kościoła.

Jednak opór i niechęć wobec Pawła nigdy zupełnie nie ustały — jeśli nie z powodu wcześniejszego jego postępowania jako prześladowcy Kościoła, to z powodu ewangelii, którą głosił. Jak Żydzi w odniesieniu do Szczepana, tak wyznawcy Jezusa pochodzący z Judei i Galilei, w tym apostołowie, z trudem zaczynali pojmować ogólnoswiatowy zasięg chrześcijańskiej wiary — wiary opartej już nie na starotestamentowym systemie ceremonialnym, a zwłaszcza systemie ofiarnym, który stracił obowiązującą moc wraz ze śmiercią Jezusa na krzyżu. Najbliższy krąg powiązań Pawła w Kościele w Judei zawsze ograniczał się do hellenistów. Poza Barnabą obejmował Filipa, jednego z siedmiu diakonów (zob. Dz 21,8), i Mnazona z Cypru (zob. Dz 21,16). Kilka lat później przywódcy zboru jerozolimskiego nadal zarzucali Pawłowi, że głosi to, co niegdyś głosił Szczepan (zob. Dz 21,21).

W ciągu piętnastodniowego pobytu w Jerozolimie (zob. Ga 1,18) Paweł najwyraźniej postanowił głosić ewangelię tym samym zwolennikom judaizmu, których niegdyś podburzył przeciwko Szczepanowi. Jednak jak w przypadku Szczepana jego wysiłki natrafiły na silny sprzeciw, tak iż jego życie znalazło się w niebezpieczeństwie. W wizji Jezus powiedział mu, by opuścił Jerozolimę dla własnego bezpieczeństwa (zob. Dz 22,17-21). Z pomocą braci udał się do portowej Cezarei i stamtąd odpłynął do rodzinnej Cylicji, gdzie miał pozostać kilka lat, zanim wyruszył w swoją pierwszą podróż misyjną.

DO DALSZEGO STUDIUM

„Gdy generał ginie w bitwie, wówczas jego armia go traci, ale jego śmierć nie dodaje siły wrogom. Jednak gdy ważna osoba przyłącza się do sił przeciwnika, nie tylko jest stracona, ale daje zdecydowaną przewagę tym, do których się przyłącza. Saul z Tarsu w drodze do Damaszku mógł zostać uśmiercony przez Pana, wskutek czego siła prześladowań zostałaaby znacznie umniejszona. Jednak Bóg w swojej opatrności nie tylko oszczędził życie Saula, ale i nawrócił go, wyrrywając z szeregów wroga najlepszego bojownika i przeciągając go na stronę Chrystusa”¹.

„Chrystus nakazał swoim uczniom, by szli i nauczali wszystkie narody. Ale to, czego wcześniej nauczyli się jako Żydzi, utrudniało im pełne zrozumienie słów ich Nauczyciela, a więc ociągali się z wprowadzeniem ich w życie. Nazywali się *dziećmi Abrahama* i uważali się za dziedziców boskiej obietnicy. Dopiero wiele lat po wniebowstąpieniu Pana ich umysły wystarczająco się otworzyły, by mogli wyraźnie zrozumieć intencję słów Chrystusa, iż mają pracować nie tylko w celu nawrócenia Żydów, ale i pogan”².

PYTANIA DO DYSKUSJI

1. Zastanów się nad pytaniem, które Jezus zadał Pawłowi na drodze do Damaszku:

— „Czemu mnie prześladujesz?” (Dz 9,4).

Dla Pawła to pytanie było wskazówką, że Jezus z Nazaretu rzeczywiście zmartwychwstał. Jednak ponadto oznaczało, że Jezus utożsamia się ze swoim Kościołem (zob. także Mt 25,34-45). Wniosek jest prosty — wszelkie zło wyrządzone Kościołowi jest złem wyrządzanym samemu Jezusowi. Co to oznacza dla nas w praktyce?

2. Składanie świadectwa o Jezusie obejmuje także cierpienie dla Niego. Nie przypadkiem greckie słowo *martys* (tłumaczone jako *świadek*) kojarzy się z *martyrologią* (*cierpieniem i męczeństwem*). Co to znaczy cierpieć dla Jezusa?

3. Jest takie stare łacińskie powiedzenie:

— *Credo ut intelligam* (*wierzę, aby rozumieć*).

Jak pomaga nam to zrozumieć, co stało się z Saulem z Tarsu? Przed nawróceniem, zanim uwierzył w Jezusa, Saul nie rozumiał. Dopiero po tym doświadczeniu był w stanie pojmować. Czego możemy się nauczyć z tego doświadczenia w związku z osobami, które doprowadzają nas do frustracji swoim niezrozumieniem prawd tak jasnych i oczywistych dla nas?

¹ Ellen G. White, *Działalność apostołów*, Warszawa 2007, wyd. IV, s. 69-70.

² Tamże, *Sketches from the Life of Paul*, Waszyngton 1974, s. 38.